

חק לישראל – פרשת ואתחנן ליל שישי

תורה – דברים פרק ד'

(ב) וְאַתְּכֶם לָקַח יְהוָה וַיּוֹצֵא אֶתְכֶם מִכּוּר הַבְּרֶזֶל מִמִּצְרַיִם לִהְיוֹת לוֹ לְעַם נַחֲלָה בַּיּוֹם הַזֶּה: (ב) וְאַתְּכֶם לָקַח יְהוָה וַיּוֹצֵא אֶתְכֶם מִכּוּר הַבְּרֶזֶל מִמִּצְרַיִם לִהְיוֹת לוֹ לְעַם נַחֲלָה בַּיּוֹם הַזֶּה: (ב) וַיִּתְּכֹן קָרִיב יְיָ לְדַחֲלֵתָהּ וְאַפְקֵי יִתְּכֹן מִכּוּרָא דְּפְרֻזְלָא מִמִּצְרַיִם לְמַהוּי לַה לְעַמָּא אַחְסָנָא בְּיוֹמָא הַרְיָן

(כא) וַיְהוֹה הַתְּאַנֵּף בִּי עַל דְּבָרֶיכֶם וַיִּשְׁבַּע לְבַלְתִּי עִבְרֵי אֶת הַיַּרְדֵּן וּלְבַלְתִּי בֹא אֶל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה: (כא) וַיְהוֹה הַתְּאַנֵּף בִּי עַל דְּבָרֶיכֶם וַיִּשְׁבַּע לְבַלְתִּי עִבְרֵי אֶת הַיַּרְדֵּן וּלְבַלְתִּי בֹא אֶל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה: (כא) וּמִן קֶדֶם יְיָ הוּהָ רְגֹז עֲלֵי עַל פִּתְגָמִיכוֹן וְקוּיִים בְּדִיל דְּלֹא לְמַעַבְרֵי יֵת יִרְדְּנָא וּבְדִיל דְּלֹא לְמַיְעַל לְאַרְעָא טְבָא דִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ יֵהֵב לָךְ אַחְסָנָא:

(כב) כִּי אֲנֹכִי מֵת בְּאָרֶץ הַזֹּאת אֵינְנִי עֹבֵר אֶת הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם עֹבְרִים וַיִּרְשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת: (כב) כִּי אֲנֹכִי מֵת בְּאָרֶץ הַזֹּאת אֵינְנִי עֹבֵר אֶת הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם עֹבְרִים וַיִּרְשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת: (כב) אַרִי אֲנָא מְאִית בְּאַרְעָא הַדָּא לִית אֲנָא עֹבֵר יֵת יִרְדְּנָא וְאַתְּוֹן עֹבְרִין וַיִּרְשְׁתוּן יֵת אַרְעָא טְבָא הַדָּא:

(כג) הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם פֶּן תִּשְׁכַּחוּ אֶת בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנֹת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: (כג) הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם פֶּן תִּשְׁכַּחוּ אֶת בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנֹת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: (כג) אַסְתְּמֵרוּ לְכוֹן דִּילְמָא תִּתְנַשּׁוּן יֵת קוּמָא דִּי אֱלֹהֶיכוֹן דִּי גִזַּר עִמְכוֹן וַתַּעֲבְדוּן לְכוֹן צֻלָּם דְּמוֹת כָּלָא דִּי פְקֻדָּה יְיָ אֱלֹהֶיךָ:

(כד) כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא אֵל קָנָא: (כד) כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא אֵל קָנָא: (כד) אַרִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ מִימְרָה אֲשָׁא אֲכָלָא הוּא אֵל קָנָא:

(כה) כִּי תוֹלִיד בָּנִים וּבָנֵי בָנִים וְנוֹשְׁנָתֶם בְּאָרֶץ וְהִשְׁחַתֶּם וַעֲשִׂיתֶם פֶּסֶל תְּמוּנֹת כָּל וַעֲשִׂיתֶם הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְהַכְעִיסוֹ: (כה) כִּי תוֹלִיד בָּנִים וּבָנֵי בָנִים וְנוֹשְׁנָתֶם בְּאָרֶץ וְהִשְׁחַתֶּם וַעֲשִׂיתֶם פֶּסֶל תְּמוּנֹת כָּל וַעֲשִׂיתֶם הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְהַכְעִיסוֹ: (כה) אַרִי תוֹלְדוֹן בְּנִין וּבָנֵי בְנִין וַתַּשְׁחַתְּקוּן בְּאַרְעָא וַתַּחֲבַלְוּן וַתַּעֲבְדוּן צֻלָּם דְּמוֹת כָּלָא וַתַּעֲבְדוּן דְּבִישׁ קֶדֶם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְאַרְגֻזָּא קְדֻמוּהֵי:

(כו) הַעֲיֵדְתִּי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ כִּי אָבַד תֵּאבְדוּן מֵהָר מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן שְׂמָה לְרִשְׁתָּהּ לֹא תֵאָרִיכוּ יָמִים עָלֶיךָ כִּי הַשְּׁמַד תִּשְׁמְדוּן: (כו) הַעֲיֵדְתִּי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ כִּי אָבַד תֵּאבְדוּן מֵהָר מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן שְׂמָה לְרִשְׁתָּהּ לֹא תֵאָרִיכוּ יָמִים עָלֶיךָ כִּי הַשְּׁמַד תִּשְׁמְדוּן: (כו) אַסְתְּהִדִּית בְּכוֹן יוֹמָא דִּין יֵת שְׁמַיָּא וַיֵּת אַרְעָא אַרִי מִיבַד תֵּיבְרֵדוֹן בְּפִרְיעַ מֵעַל אַרְעָא דִּי אַתְּוֹן עֹבְרִין יֵת יִרְדְּנָא לְתַמְוֹן לְמִידְתָּהּ לֹא תוֹרְכוֹן יוֹמִין עֲלָה אַרִי אֲשִׁתְּצָאָה תִּשְׁתַּצְוֹן:

(כז) וְהִפִּיץ יְהוָה אֶתְכֶם בְּעַמִּים וְנִשְׂאָרְתֶם מִתֵּי מִסְפָּר בְּגוֹיִם אֲשֶׁר יִנְהַג יְהוָה אֶתְכֶם שְׂמָה: (כז) וְהִפִּיץ יְהוָה אֶתְכֶם בְּעַמִּים וְנִשְׂאָרְתֶם מִתֵּי מִסְפָּר בְּגוֹיִם אֲשֶׁר יִנְהַג יְהוָה אֶתְכֶם שְׂמָה: (כז) וַיְבַרֵר יְיָ יִתְּכֹן בְּעַמְמֵיָא וַתַּשְׁתַּאֲרוּן עִם דְּמַנְוֹ בְּעַמְמֵיָא דִּי יִדְבַר יְיָ יִתְּכֹן לְתַמְוֹן:

(כח) וַעֲבַדְתֶּם שָׁם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה יָדֵי אָדָם עֵץ וְאָבֶן אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּן וְלֹא יֵאָכְלוּן וְלֹא יִרְיָחוּן: (כח) וַעֲבַדְתֶּם שָׁם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה יָדֵי אָדָם עֵץ וְאָבֶן אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּן וְלֹא יֵאָכְלוּן וְלֹא יִרְיָחוּן: (כח) וַתַּפְלְחוּן תַּמְוֹן לְעַמְמֵיָא פְּלַחֵי טַעוּתָא עֹבֵר יָדֵי אֲנָשָׁא אַעָא וְאַבְנָא דִּי לֹא יִחְזוּן וְלֹא שְׁמַעִין וְלֹא אֲכָלוּן וְלֹא מְרִיחוּן:

חק לישראל – פרשת ואתחנן ליל שישי

אַרְצֵם נַחֲלָה בַיּוֹם הַזֶּה: (לח) לְתַרְכָּא עִמָּמִין רַבְרַבִּין וְתַקִּיפִין מִנָּה מִן קְרַמָּה לְאַעְלִיתָהּ לְמַתָּן לָךְ יַת אַרְעָהוּן אַחַסְנָא בְיוֹמָא הַרְיִין:

(לט) וַיִּדְעֶתָ הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֵל לְבַבְךָ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בְּשִׁמְיָם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד: (לט) וַיִּדְעֶתָ הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֵל לְבַבְךָ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בְּשִׁמְיָם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד: (לט) וַתִּדַּע יוֹמָא דִּין וְתַתּוּב לְלִבָּךְ אַרְיִי הוּא אֱלֹהָא דְשַׁכְנַתָּה בְּשִׁמְיָא מַלְעֵלָא וְשְׁלִיט עַל אַרְעָא מַלְרַע לִית עוֹד:

(מ) וְשִׁמְרַת אֶת חֻקֵּי וְאֶת מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר יִיטֵב לָךְ וּלְבִנְיָךְ אַחֲרֶיךָ וּלְמַעַן תֵּאָרִיךְ יָמִים עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ כֹּל הַיָּמִים: (מ) וְשִׁמְרַת אֶת חֻקֵּי וְאֶת מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר יִיטֵב לָךְ וּלְבִנְיָךְ אַחֲרֶיךָ וּלְמַעַן תֵּאָרִיךְ יָמִים עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ כֹּל הַיָּמִים: (מ) וְתִשָּׂר יַת קְוִמּוּהִי וַיַּת פְּקוּדוּהִי דִי אָנָּא מִפְּקֻדָּה יוֹמָא דִּין דִּי יִיטֵב לָךְ וּלְבִנְיָךְ בְּתַרְךָ וּבְדִיל דְתוֹרִיךָ יוֹמִין עַל אַרְעָא דִּי יִי אֱלֹהֶךָ יִהֵב לָךְ כֹּל יוֹמֵי־אֵ:

(מא) אָז יְבָדִיל מֹשֶׁה שְׁלֹשׁ עָרִים בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרְחָה שְׁמֹשׁ: (מא) אָז יְבָדִיל מֹשֶׁה שְׁלֹשׁ עָרִים בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרְחָה שְׁמֹשׁ: (מא) בְּכּוּן יִפְרֹשׁ מֹשֶׁה תְּלַת קְרוּיָן בְּעֵבְרָא דִּינְדָּנָא מִדְּנַח שְׁמִשָּׂא:

(מב) לָנֶס שְׁמָה רוֹצֵחַ אֲשֶׁר יֹרֵצַח אֶת רֵעֵהוּ בְּבִלִי דַעַת וְהוּא לֹא שֵׁנָא לוֹ מִתְּמַל שְׁלֹשִׁם וְנֶס אֵל אַחַת מִן הָעָרִים הָאֵל וְחִי: (מב) לָנֶס שְׁמָה רוֹצֵחַ אֲשֶׁר יֹרֵצַח אֶת רֵעֵהוּ בְּבִלִי דַעַת וְהוּא לֹא שֵׁנָא לוֹ מִתְּמַל שְׁלֹשִׁם וְנֶס אֵל אַחַת מִן הָעָרִים הָאֵל וְחִי: (מב) לְמַעֲרִיזָה תִּמְנון קְטוּלָא דִּי יִקְטוּל יַת חֲבֵרָה בְּלֹא מִנְדַעִי וְהוּא לֹא סְנִי לֵה מֵאֲתַמְלִי וּמִדְּקִמּוּהִי וַיַּעֲרוֹק לְחַד מִן קְרוּיָא הָאֵלִין וַיִּתְקַנְּם:

(מג) אֶת בְּצֹר בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ הַמִּישֹׁר לְרֵאוּבֵנִי וְאֶת רָאמֹת בְּגִלְעָד לְגַדִּי וְאֶת גּוֹלָן בְּבִשְׁטָן לְמִנְשֵׁי: (מג) אֶת בְּצֹר בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ הַמִּישֹׁר לְרֵאוּבֵנִי וְאֶת רָאמֹת בְּגִלְעָד לְגַדִּי וְאֶת גּוֹלָן בְּבִשְׁטָן לְמִנְשֵׁי: (מג) יַת בְּצֹר בַּמִּדְבָּרָא בְּאֶרְעָא מִישְׁרָא לְשִׁבְטָא דְרֵאוּבֵן וַיַּת רָאמֹת בְּגִלְעָד לְשִׁבְטָא דְגָד וַיַּת גּוֹלָן בְּמִתְנָן לְשִׁבְטָא דְמִנְשֵׁה:

(מד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה לְפָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (מד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה לְפָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (מד) וְדָא אֹרִיתָא דִּי סֵדֵר מֹשֶׁה קָדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

(מה) אֵלֶּה הָעֵדוּת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצִאתָם מִמִּצְרָיִם: (מה) אֵלֶּה הָעֵדוּת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצִאתָם מִמִּצְרָיִם: (מה) אֵלִין סְהַדוּתָא וְקוּמֵיָא וְדִינֵיָא דִּי מְלִיל מֹשֶׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִפְקָדוֹן מִמִּצְרָיִם:

רש"י

- (כ) מכור – הוא כלי שמזקקין בו את הזהב:
- (כא) התחנף – נתמלח רוגז: על דבריכם – על אודותיכם ועל עסקיכם:
- (כב) כי אנכי מת וגו' אינני עובר – מאחר שמת מהיכן יעבור אלא אף עצמותי אינם עוברים:
- (כג) תמונת כל – תמונת כל דבר: אשר איה ה' – אשר לך שלא לעשות:
- (כד) אל הנא – מקנא לנקום אנפרמיניט צלע"ז (זיך ערהיטלען פייעריג זיין) מתחרה על רוגזו להפרע מעובדי עבודה כוכבים:
- (כה) ונושנתם – רמז להם שיגלו ממנה לסוף ח' מאות ונ"ב שנה כמנין ונושנתם והוא הקדים והגלם לסוף שמונה מאות וחמשים והקדים צ' שנים לנושנתם כדי שלא יתקיים בהם כי אצל תאבדון וזהו שנאמר וישקוד ה' על הרעה ויציאה עלינו כי כדק ה' אלהינו

חק לישראל – פרשת ואתחנן ליל שישי

(כה) הראת – כתר גומו אתחזיתא כשנתן הקב"ה את התורה פתח להם ז' רקיעים וכסם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים וראו שהוא יחידי לכך נאמר אתה הראת לדעת:

(לז) ותחת כי אהב – וכל זה תחת אשר אהב: ויולאך בפניו – כאדם המנהיג בנו לפניו שנאמר ויסע מלאך האלהים האולך וגו' וילך מאחריהם ד"א ויולאך בפניו בפני אבותיו כמו שנאמר נגד אבותם עשה פלא ואל תתמה על שהזכירם בלשון יחיד שהרי כתבם בלשון יחיד ויבחר בזרעו אחריו:

(לח) ממך מפניך – סרסוה ודרשהו להוריש מפניך גוים גדולים ועצומים ממך: כיום הזה – כאשר אתה רואה היום:

(מא) אז יבדיל – נתן לב להיות חרד לדבר שיבדילם ואף על פי שאינן קולטות עד שיבדלו אותן שבארץ כנען אמר משה מלוא שאפשר לקיימה אקיימנה: בעבר הירדן מזרחה שמש – באותו עבר שבמזרחו של ירדן: מזרחה שמש – לפי שהוא דבוק נקודה רי"ש בחטף מזרח של שמש מקום זריחת השמש:

(מד) וזאת התורה – זו שהוא עתיד לסדר אחר פרשה זו:

(מה) אלה העדות וגו' אשר דבר. הם הם אשר דבר בלאתם ממנרים חזר ושנאה להם בערבות מואב אשר בעבר הירדן שהוא במזרח שהעבר השני היה במערב:

דקה עשה עמנו שמהר להביאה צ' שנים לפני זמנה:

(כו) העידתי בכס – הנני מזמנים להיות עדים שהתיתי בכס:

(כח) ועבדתם שם אלהים – כתר גומו. משאתם עובדים לעובדיהם. כאילו אתם עובדים להם:

(לא) לא ירפך – מלהחזיק כך בידיו ולשון לא ירפך לשון לא יפעיל הוא לא יתן כך רפיון לא יפריש אותך מאכלו וכן אחזתיו ולא ארפנו שלא ננקד ארפנו – כל לשון רפיון מוסב על לשון מפעיל ומתפעל כמו הרפה לה תן לה רפיון. הרף ממני התרפה ממני:

(לג) לימים ראשונים – על ימים ראשונים: ולמקרה השמים – וגם שאל לכל הברואים אשר מקרה אל קרה זהו פשוטו. ומדרשו מלמד על קומתו של אדם שהיתה מן הארץ עד השמים והוא השיעור עצמו אשר מקרה אל קרה: הנהיה כדבר הגדול הזה – מהו הדבר הגדול השמע עם וגו':

(לד) או הנסה אלהים – הכי עשה נסים שום אלוה לבא לקחת לו גוי וגו' כל ההי"ן הללו תמיהות הן לכך נקודות הן בחטף פת"ח הנהיה הנשמע הנסה השמע: במסת – על ידי נסיונות הודיעם גבורותיו כגון התפאר עלי אם אוכל לעשות כן הרי זה נסיון: באתת – בסימנים להאמין שהוא שלוחו של מקום כגון מה זה בידך: ובמופתים – הם נפלאות שהביא עליהם מכות מופלאות: במלחמה – בים שנאמר כי ה' נלחם להם:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה בת שמחה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.